

Τ Ω Ν

ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

(Συμπράξει μερικῶν πεπαιδευμένων ἐκδιδομένη παρὰ Δ. Ἀρσέλιμου.)

ἌΡΙΘ. 5. Β'. ἑξαμηνίας.

1837.

(Ἀπριλίου.)

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ. Δύναμις τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου. — ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ἢ Ἀληθὴς Μεταφυσικὴ. Κριτικισασκεπία. — ΦΥΣΙΚὴ Ἱστορία. Ὁ φυτικὸς Κιουβίερ (Cuvier). — Παιδαγωγία. — Μεταλλουργικὴ. Τὸ ἀλατωρυχεῖον τῆς Βιλλίαςας. — Γεωργία. Περὶ ἐρυσίης. — Περὶ τῆς ματεωρολογικῆς ἐπιβροχῆς εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου. — Βιομηχανία. — Συνέχεια τῆς κατασκευῆς τοῦ σάκχαρος. — Γεωγραφία. Δανία. — Ποικίλα.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ.

Δύναμις τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Κορσικάνος τις Λουκάς Βιτερβίης λεγόμενος κατεδικάσθη εἰς θάνατον κατὰ τὸ 1821 ἀπὸ τοῦ δικαστήριον τῆς Βασιᾶς διὰ ἔγκλημα, τοῦ ὁποίου ἐβεβαίωσε πάντοτε ὅτι δὲν ἦτον ἔνοχος· ἐκκάλεσε τὴν δίκην εἰς ἀνώτερον δικαστήριον, ἀλλ' ἡ ἀπόφασις ἐπεκυρώθη· τίποτε δὲν ἐδύνατο πλέον νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸν θάνατον, καὶ ὅμως ἀπέφυγε τὴν ποινὴν μὲ ἰσχυρογνωμοσύνην, τῆς ὁποίας ὀλίγα παραδείγματα εὐρίσκωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν.

Ἦτον φυλακωμένος εἰς τὴν Βάσιαν ὅτε ἔμαθεν ὅτι ἔμελλε νὰ φονευθῆ, καὶ εὐθὺς ἀπεφάσισε νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνας (ἀποκαρτερῶν). Κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἐδυνήθησαν νὰ μεταβάλωσι τὴν ἀπόφασίν του. Ἐνήσευσε δὲ 19 ὀλοκλήρους ἡμέρας ἀπὸ τὰς 2 Δεκεμβρίου ὡς τὰς 21 τοῦ αὐτοῦ μηνός· ἀλλὰ σημειῶσαι ἀναγνώσα! ὅτι ἡ

μακρὰ βράσανος τοῦ ταλαιπώρου τούτου ἀνθρώπου ἦτον τοῦ Γαντάλου, ἡ κόλασις ἐπειδὴ καθ' ἡμέραν ὁ θεσμοφύλαξ ἔμβαιζεν ἀνθρώπους, οἱ ἑποιοὶ ἔτρωγον καὶ ἐπινον πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ Βιτερβί.

Τὰς πρώτας τρεῖς ἡμέρας ὁ Βιτερβί ὑπέφερε πολὺ ἀπὸ τὴν πείναν· ὑπέμεινεν ὅμως ὄλους τοὺς πόνους τοῦ φυσικοῦ τούτου αἰσθήματος μὲ ἀσύγκριτον καρτερίαν. Ποτὲ δὲν ἔδειξεν εἰς τὸ διάστημα τοῦτο κάμμιαν ἀδυναμίαν· αἱ ιδέαι του ἦσαν, καθὼς πάντοτε, εὐκρινεῖς, καὶ ἔγραφε καθὼς συνείθιζε πᾶσαν ἡμέραν.

Ἀπὸ τὴν 4. ἕως τὴν 5. διεδέχθη τὴν πείναν ἡ πολλὰ πλέον ἀκατάσχετος χρεια τῆς δίψης· ἡ δίψα κατήντησε τόσον φλογερὰ, ὥστε ὁ Βιτερβί ἐδίχασθη νὰ βρέχῃ ἐκ διαλειμμάτων τὰ χεῖλη καὶ τὸ στόμα, γαργαριζόμενος μὲ ὀλίγας βανάδας ὕδατος διὰ νὰ σβέσῃ τὸ πῦρ, τὸ ὅποιον ἔκαιεν εἰς τὸν φάρυγγά του. Τότε αἱ δυνάμεις ἐφά-

νησαν ὀπωσούν ὀλιγοστευμένοι· ἡ φωνὴ ὅμως ἔμεινε δυνατὴ, ὁ σφυγμὸς δὲν ἠλαττώθη, οὔτε ἀτάκτησε ποσῶς, καὶ ἡ θερμότης τοῦ σώματος διετηρήθη φυσικῆ. Διδάσκαλοι πανεπιστημονικοὶ τῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας πῶς ἐξηγεῖτε τὸ φαινόμενον τοῦτο; Ὁ Βιτερβί ἐξακολούθησεν ἐν τοσοῦτῳ νὰ γράφῃ τὴν νύκτα μάλιστα ἐκοιμήθη ὀλίγας ὥρας ἡσυχῶς· καμμία ἠθικὴ ἢ διανοητικὴ δύναμις, δὲν ἠλλοιώθη, οὔτε παραπονεῖτο πλέον ὁ πάσχων.

Ἔως τὴν 10 ἂν καὶ ἡ δίψα ἐπερίσσειεν, ὁ Βιτερβί δὲν κατέπιε οὔτε βανίδα ὕδατος· ἀλλὰ τότε ἄρπασε τὴν ὑδρίαν (κουβᾶν), ἥτις ἔκειτο ἔμπροσθέν του καὶ ἐπιεν ἀμυρσί. Ἡ ἀδυναμία ἐντοσούτῳ προχώρησεν, ἡ φωνὴ ἐσβέσθη, οἱ σφυγμοὶ δὲν ἦσαν εὐαίσθητοι, καὶ τὸ ψῆχος κατέλαβε τὰ ἄκρα τοῦ δυστυχοῦς καταδίκου. Ἄλλ' ἔπαυσεν ἄρα γέ νὰ γράφῃ, ἢ νὰ κοιμᾶται; ὄχι βέβαια.

Ἀπὸ τὰς 10 ὡς τὰς 12 τὰ συμπτώματα αὐξήσαν· ὁ Βιτερβί ὅμως ὑπαγόρευσε, καθὼς πάντοτε, τὴν ἐφημερικὴν του κατάστασιν, καὶ ὑπέγραψε τὴν ἔκθεσιν. Τὴν 13 ἡ ἀδυναμία ἦτον ὑπερβολικὴ, ἡ φωνὴ σχεδὸν ἐξέλιπε, καὶ τὸ ψῆχος ἀνέβαινε ὡς τὸν κορμὸν. Ὁ ἄθλιος νομιζῶν ὅτι ὀλίγαι βανίδες δὲν ἐδύναντο νὰ παρατείνωσι τὴν ζωὴν, ἔδραξε πάλιν τὴν ὑδρίαν καὶ ἔπιε δίς· τὸ ψῆχος τὸν κυρίευσεν τότε πολὺ δριμύτερον. Ὅθεν εὐχαριστήμενος ὅτι πλησιάζει ὁ θάνατος, ἐξαπλώθη εἰς τὸν νεκρικὸν κράββατον, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς παρῶντας δεσμοφύλακας· ἰδέτε εἰς πόσον καλὴν κατάστασιν εὐρίσκομαι! Μετὰ τέταρτον ὥρας ἐξήτησεν, ἂν εἶχον βραχὴν, καὶ ἐπειδὴ δὲν εὐρέθη, ἔπιε τέσσαρα κογ-

λιάρια οἴνου, καὶ εὐθὺς ἡ θερμότης ἐπανήλθεν καὶ ὁ Βιτερβί ἐκοιμήθη τέσσαρας ὀλοκλήρους ὥρας!

Τὴν 14 βλέπων ὅτι αἱ δυνάμεις ἀποκατεσάλησαν, ἀγανάκτησε κατὰ τοῦ δεσμοφύλακος, καὶ ἐκτύπησε τίσσον ὀρμητικῶς κατὰ τοῦ τοίχου τὴν κεφαλὴν, ὥστε ἂν δὲν τὸν ἐμπόδιζον οἱ παριστάμενοι γρατιῶται, ἐκινδύνευε νὰ φονευθῆ· τὰς δύο δὲ ἀκολουθούσας ἡμέρας δὲν ἔστερξε πλέον νὰ πῖνῃ, ἐγαργαρίσθη ὅμως. Τὴν 16 αἱ δυνάμεις του ἦσαν ἀπονεκρωμένοι διόλου· ἡ φωνὴ του σχεδὸν δὲν ἀκούετο, τὸ σῶμά του ἦτον παγωμένον καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἔμελλε νὰ ἐκπνεύσῃ ἐντὸς ὀλίγου. Περὶ τὴν 10 ὅμως ὥραν ἄρχισε νὰ ἀναλαμβάνῃ, ἡ φωνὴ του ἐδυναμώθη, οἱ σφυγμοὶ ἐπανήλθον, ἡ θερμότης τοῦ σώματός του ἀποκατεσάθη, καὶ ἡ κατάστασις αὐτῆ διήρκεσεν ὡς τὰς 17· Ἄλλ' ἔκτοτε ὡς τὰς 20 ἐπέμεινε πλειότερον εἰς τὴν ἐπιθυμίαν καὶ ἀπόφασιν τοῦ θανάτου· ποτὲ δὲν κατεπίεσθη οὔτε μὲ βανίδα ὕδατος νὰ δροσίσῃ τὸ φλογισμένον σῶμα του, ἀλλὰ πολλάκις ἔσπερξε μόνον ἐπιπολαιῶς τὰ χεῖλη καὶ τὰ διάπυρα αὐτοῦ βλέφαρα, τὸ ὑπὸν ἔφερεν εἰς αὐτὸν μεγάλην ἀναψυχὴν.

Κατὰ τὴν 19 οἱ πόνοι τῆς πείνας ἐπλήθυναν· ποτὲ δὲν τοὺς ἡσθάνθη ἄλλοτε τόσον ὀξείς· ἔθεν κατὰ πρῶτον τότε τὸν εἶδον δακρύνοντα· ἀλλ' ὡς ἐντρεπόμενος καὶ μετανοῶν διὰ τὸ ἄταπον τοῦ πράγματος ὁ σιδηροκάρδιος οὗτος ἄνθρωπος· ἀνδριζόμενος ἀνέκραζεν ἄεπιμῆνω, ὅτι δὴποτε συμβῆ· ἡ ψυχὴ μου θέλει ὑπερισχύσει, καὶ ἂς ἀδυνατισθῆ ὅσον θέλῃ τὸ σῶμα. » Μετὰ τὴν ἐκρηξίν ταύτην καὶ τὴν συγχέντρωσιν τῶν ἀποσθεννυμένων ἤδη δυνάμεων, ἐπῆλθε

τὸ ρίγος παγετῶδες καὶ ἐξαπλώθη ἀπὸ τὰ νεφρὰ εἰς ὅλον τὸ σῶμα· ἡσθάνθη δὲ καὶ καρδιογυμνός, καὶ συριγμὸς, καὶ σκοτοδινίαν· ἀλλ' ἐξακολούθησε πάλιν κατὰ τὸ σύνθηες νὰ λαλῇ καὶ ὀπωσούν νὰ χειρονομῇ. Μετὰ τὴν 20 ὅμως προανήγγειλεν εἰς τὸν δεσμοφύλακα καὶ τὸν ἰατρὸν ὅτι δὲν ἤθελε πλέον οὔτε τὸ σῶμα νὰ βρῆξῃ. Ἰδὼν δὲ αἰσθανόμενος τὸν θάνατον πλησιάζοντα ἐξαπλώθη εἰς τὴν κλινὴν καὶ ἐρώτησε τὸν φύλακα ἂν διετέθη καλῶς, προσθέτων ὅτι ἦτον ἔτοιμος ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ ὁ θάνατος δὲν πρόδωκε τὰς ἐλπίδας ἀνθρώπου, ὅστις ἐφιλοτιμήθη κατὰ πάντα τρόπον νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν οἰογενειάν του ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν τῆς κεφαλικῆς τιμωρίας. (2.)

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ Η ΑΛΗΘΗΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ.

Κρατισκοπία.

Ὁ δόκτωρ Γκάλ (Ἰωάννης Ἰωσήφ) ἐγεννήθη τῷ 1758 εἰς τὸ Τιενσενθρονὸν πόλιν τοῦ Βουρτεμβέργ· ἐσπούδασε δὲ τὴν ἰατρικὴν εἰς τὴν Βιέννην, ὅπου πρῶτον ἐξέδωκε τὴν περὶ τῶν διαφόρων κλίσεων καὶ διαθέσεων τοῦ ἀνθρώπου διδασκαλίαν, τῆς ὁποίας ἀμφισβητεῖται μὲν εἰσέτι ἡ κατὰ πάντα ἀκρίβεια, ἀπεδείχθησαν ὅμως ἀληθῆ καὶ ἀναντιρρήτα πολλὰ πράγματα.

Ὁ Γκάλ διήρει τὸν ἐγκέφαλον ὡς μεγάλην τινὰ ἐπικράτειαν εἰς πολλοὺς τόπους, ὁ καθείς τῶν ὁποίων ἔχει ἰδιαιτέραν τινὰ ἐνέργειαν, ὥστε ὁ μὲν κινεῖ εἰς φιλοδοξίαν, ὁ δὲ εἰς ἔρωτα, ὁ δὲ εἰς ὀργὴν κτλ. Τὰ πάθη δὲ ταῦτα εἶναι τόσῳ μᾶλλον

σφοδρά, ὅσῳ τὸ μέρος, ὅπου καθεδρεύουσι, φαίνεται πλειότερον ἀνεπτυγμένον, ἡ δὲ αὐξήσις αὕτη ἐκτυποῦται, προϊόντος τοῦ χρόνου, καὶ εἰς αὐτὰ τῆς κεφαλῆς τὰ ὄσα. Οὕτως ὁ Γκάλ βλέπων καὶ ψηλασῶν τὰς διαφόρους αὐτῆς ἐξοχὰς συμπέρανε ποίας ἀρετὰς καὶ ποίας κακίας εἶχεν ὁ ἐξεταζόμενος ἄνθρωπος· ἔθεν αὐτῆ ἡ ἐξοχὴ χαρακτῆριζε τὸν μαθηματικὸν, ἐκείνη τὸν μουσικὸν καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως.

Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ περιέργου τούτου συστήματος φέρουσι πολλὰς μαρτυρίας τοῦ διαγνωστικοῦ, τὸ ὅποιον διέκρινε τὸν Γκάλ· ἀλλ' ἡμεῖς ἀρκούμεθα εἰς τρία μόνον παραδείγματα.

Ὅτε εἶδὲ ποτε ὁ Γκάλ κατὰ τύχην νέον καὶ νέαν τινὰς ἀγνώστους ἄλλοτε εἰς αὐτὸν, ἀλλ' εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν ὁπῶν παρετήρησε τὴν ἐξοχὴν τοῦ ἔρωτος καὶ ἀκατάσχετον φορὰν πρὸς τὴν συμπάθειαν, προφήτευσεν ὅτι ἔμελλον νὰ νυμφευθῶσι καὶ τοῦτο συνέβη.

Ὁ πρίγκιψ Μ. ὑπουργὸς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, εἰς λαμπρὰν τινα συναναστροφὴν τῆς Βιέννης, πλησιάζων τὸν Γκάλ παρέστησεν εἰς αὐτὸν νέον τινὰ συγγενῆ του ζητῶν νὰ μάθῃ ἂν ἔφερε σημεῖα μεγάλου τινὸς προτερετήματος. Ἄλλ' ὁ Γκάλ μόλις ἐψηλάφησε τὴν κεφαλὴν του, ἐτρόμαξε καὶ ἔμεινε σιωπηλός. Μὴ θέλων δὲ πολλὴν ὥραν νὰ ἐκρῶσῃ τὴν περὶ αὐτοῦ γνώμην του, κατεπίεσθη τέλος πάντων ἀπὸ τὰς πολλὰς παρακλήσεις καὶ εἶπε μουσικῶς τὸν θεῖόν του ὅτι ἦτον ἀληθὴς αἰμοβόρος. Τὸ ἀπαίσιον προμάντευμα τοῦτο ἐλύπησεν ἴσως τὸν ὑπουργὸν τῆς Αὐστρίας, δὲν ἀφῆκεν ὅμως ὡς φαίνεται, ἐντύπωσιν, μεγάλῃν εἰς τὸ πνεῦμά του. Μετὰ πολλοὺς

χρόνους ὁ νέος ἐνυμφεύθη καὶ κἀνεὶς δὲν ἀμφίβαλεν ὅτι ἐμελλε νὰ καταστήσῃ εὐτυχὴ τὴν ὠραίαν γυναῖκά του. Ἀλλὰ μῶλις ἐπέρασεν ὀλίγος καιρὸς, ἄρχισε νὰ μαραινῆται μαρasmus τὸσω μέγαν καὶ παράδοξον, ὥστε οὔτε οἱ ἰατροὶ ἐδύναντο νὰ ἀνακαλύψωσι τὴν αἰτίαν τοῦ πάθους, οὔτε οἱ συγγενεῖς κατώρθωσαν νὰ μάθωσι ποία ἦτον ἡ θλίψις, ἥτις κατέτρωγεν ὡς σκώληξ ἀκόμητος τὴν καρδίαν της. Ἀλλ' ὁ κίνδυνος τῆς ζωῆς της ἦτο προφανής. Ἐκλαυσαν λοιπὸν ἐμπροσθέν της, τὴν παρεκάλεσαν, τὴν ὤρκισαν νὰ ἐμπιστευθῆ εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦλάχιστον τὸ μυστήριον. Ἡ δυστυχὴς ἐβιάζετο κατὰ πᾶσαν ἐβδομάδα ἀπὸ τὸν σκληρὸν αὐτῆς σύζυγον νὰ φλεβοτομηθῆ· τοῦτο δὲ ἐπανελήθη τισάκις, ὡς μῶλις ἔμεινε πλέον δύναμις εἰς αὐτὴν νὰ σαλεύσῃ. Τί ἄλλο ἄρα γε ἐκίνει τὸν θηριώδη ἐκεῖνον ἄνθρωπον εἰς τοιαύτην πράξιν πρὸς νέαν εὐειδῆ, χαριτωμένην καὶ νεύγαμον, εἰμὴ ἡ φονικὴ ἐκ φύσεως ἐπιθυμία του, τὴν ὁποίαν διέκρινεν ἐν καιρῷ ὁ Γκάλ;

Πόσους δὲ δυνάμει σχεδὸν καθεὶς νὰ ἀναφέρωμεν ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι κλέπτουσι χωρὶς ἀνάγκην, καθὼς ὡς οἱ κλοισὶ, φρονιῶσι δὲ ὡς αἱ τίγρεις, καὶ δουλεύονται ὡς ἀλώπεκες, ἢ φέρονται ἀκράτητοι εἰς τὴν κακίαν, ἢ τοὺς ὁποίους τέλος τίποτε δὲν ἰσχύει νὰ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν δρόμον, τὸν ὑποῖον ἡ φύσις τοὺς προώρῃσι νὰ διατρέξωσιν.

Ὅλων σχεδὸν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, ὑποῖος ὁ Διναῖος, ὁ Νεύτων, ὁ Γαλιλαῖος, ὁ Πασχάλ, ὁ Κέπλερ, ὁ Δαλαμβέρ κτλ. ὁ φιλοσοφικὸς βίος μαρτυρεῖ τραυῶς τὴν φυσικὴν ταύτην ὁρμὴν, ἥτις κινεῖ τὸν ἄν-

θρωπον, καθὼς τὸ δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους, εἰς τὴν ἀρετὴν, εἰς τὴν σοφίαν, καὶ εἰς τὴν δόξαν, πολλακίς ὁμῶς τὸν ὠθίζει ἀκουσίως καὶ εἰς ἀνεμπόδις κακουργήματα.

Ὁ Γκάλ ἐσπούδασε τὴν φύσιν τοῦ ἐγκεφάλου ὕχι μόνον εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' εἰς ὅλην τὴν σειρὰν τῶν ζώων. Ὄθεν τὰ συγγράμματα, ὅσα ἐξέδωκε, γέμουσιν ἀπὸ φιλοσοφικῆς θεωρίας καὶ πολυμάθειαν.

Ὁ Γκάλ ἀπενίζων ποτέεσις τὴν συναστροφὴν τινὰ ἄνθρωπον, ἐλαβε περιέργειαν νὰ τὸν ἰδῆ καλῆτερον ὅθεν πλησιάζουσα διὰ νὰ τὸν ἐξέτασῃ, εἶπεν ἔπειτα πρὸς τὸν φίλον του «ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀγαπᾷ τὰς σι.ι.λογίας» ἀλλὰ ποίας ἄραγε, τῶν ἀνθῶν; τῶν βιβλίων; τῶν ἐντόμων; κτλ. Ὁχι ἀπεκρίθη ὁ Γκάλ· ἀλλὰ τῶν εἰκόνων, καὶ μεταξὺ μάλιστα τούτων ἀγαπᾷ κατ' ἐξοχὴν τὰς τοπογραφίας. Ἐρωτώμενος δὲ ὁ ἄνθρωπος περὶ τοῦ πράγματος ὡμολόγησεν εὐκρινῶς, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκφράσῃ ὁ Γκάλ μεγαλητέραν ἀλήθειαν.

Ὁ συντάκτης τοῦ παρόντος ἄρθρου εὐτύχως νὰ ἀκούσῃ δύο ἔτη τὰ σπουδαῖα ἐν ταύτῳ καὶ τερπνὰ μαθήματα τοῦ σεβαστοῦ τούτου διδασκάλου τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας. Ποτὲ δὲν ἠσθάνθη πλειοτέραν μαγεῖαν λόγων, οὔτε μεγαλητέραν νοημάτων ἐμβριθειαν ποτὲ δὲν θέλει λησμονῆσαι ὅτι ἐχρησίμωσε καὶ αὐτὸς ποτε ὡς παράδειγμα τοῦ ἔρωτος τῶν περιηγήσεων καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης.

Ὁ Γκάλ κατηγορούμενος ὡς ὑλικόφρων καὶ ἀσεβῆς ἔγραψε πρὸς τοὺς ἄλλους περὶ ἐπιθέτων ὀρέξεων τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος ἢ περὶ ὑλικοφροσύνης.

Τὰ μαθήματά του εἴλκυσαν πλῆθος ἀκρατῶν εἰς τὸ Ἀθήναιον καὶ ἄλλου διὰ τὴν

ποικιλίαν τῶν παρατηρήσεων καὶ παραδειγμάτων του, τῶν ὁποίων ἐλάμβανεν ἀφορμὴν ἀπὸ τὰ προκείμενα ἐμπροσθέν του ζώων καὶ ἀνθρώπων κρᾶνις.

Ὁ Γκάλ δὲν εἶχε τὴν μνήμην τῶν ἀριθμῶν, ἀλλὰ τὸν διέκρινον πολλὰ ἄλλα προτερήματα· ἦτον ἀγγίλους, σαρκαστικὸς, χαρίεις, εὐγλωττος, κριτικώτατος καὶ ὅσα δίδονται καλοκάγαθος. (3.)

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Ὁ φυσιολόγος Κιουβιέρ (Cuvier)

— ἡ ζωὴ του, — αἱ ἐργασίαι του, — ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπίνου ἀπολιθώσεως.

Ἐνομίσαμεν εὐάρεστον καὶ ὠφέλιμον ἐν ταύτῳ εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας, κυρίως δὲ εἰς τὴν φιλόμουσον καὶ φιλομαθῆ τῆς Ἑλλάδος νεολαίαν, τὸ ν' ἀναφέρωμεν ἐν ταύτῳ ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ περιδόξου φυσιολόγου, τοῦ ὁποίου αἱ ἀνακαλύψεις, καθὼς καὶ ἡ τελειοποιήσις, τὴν ὁποίαν ἔφερεν εἰς τὴν ἐπιστήμην, ὅπου καθιερώθη κυρίως ἡ ζωὴ του, ἐξέπληξαν τὸν σοφὸν κόσμον, παρὰ τοῦ ὁποίου θεωρεῖται σήμερον ὡς ἐπιστημονικὸν τοῦ αἰῶνος μας φαινόμενον.

Ὁ Κιουβιέρ ἐγεννήθη τὴν 23 Ἀυγούστου 1769 τὸ αὐτὸ ἔτος κατ' ἐν ἐγεννήθησαν ὁ Ναυπλιεὺς, ὁ Κάνιγκ, ὁ Σατοβριάν. Τῶν τριῶν αὐτῶν μεγάλων ἀνδρῶν, μόνον ὁ ποιητὴς συγγραφεὺς ἐπέζησε.

Ὁ Κιουβιέρ καὶ τοι ὡς Γάλλος θεωρούμενος δὲν ἐγεννήθη μὴ ὅλα ταῦτα εἰς τὴν Γαλλίαν. Μοντβελιάρδ (Montbelliard) ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ἀνήκει εἰς τὴν Βυρτεμβέργην. Ἀλλ' ἡ οἰκογένειά του καταγίνεται ἐκ τινος Γαλλικῆς ἐπαρχίας Jura

καλουμένης. Ἄν ἀληθὲς ᾖ καὶ ὅτι τὰ τοιαύτης τάξεως πνεύματα ἔχουσι τὸν κύσμον ὀλόκληρον διὰ πατρίδα, ἡ ἀλήθεια αὕτη ποτὲ τόσον λαμπρὰ δὲν ἐφάνη, ὅσον ὡς πρὸς τὸν Κιουβιέρ. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἡ κοινωνία τῶν σοφῶν ἐκήρυξεν ὅτι ἠσθάνθη βαθυτάτην πληγὴν εἰς τὴν καρδίαν.

Ὁ οὐσιώδης χαρακτὴρ, ὅστις διακρίνει τοῦ πλείστου τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν μέρους τὸν Κιουβιέρ, εἶναι ἡ ἰσοδύναμος τάσις του πρὸς δύο ἤδη ἐργασιῶν, ἅτινα, καὶ τοιαῦτα διαχωρισμένα συνειθῶς φαινόμενα μεταξὺ τῶν, ἐδίδον βοήθειαν ἀμοιβαίαν εἰς αὐτὸν, διὸ καὶ ὀλίγοι ὡς ὁ Κιουβιέρ εἰς τοσοῦτον σημαντικὰς προόδους προῆξαν μίαν ἐπιστήμην καὶ συνεισέφερον τοσοῦτον εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς.

Ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας διέλαμψαν τὰ προτερήματα, ἅτινα κατέστησαν τὸν μέγαν ἄνδρα ἐπομένως. Δεκατέσσαρα ἔτη εἶχεν ὅπου ἐσχηματίσθη καὶ προέδρευεν εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς Μοντβελιάρδης μίαν ἀκαδημίαν μαθητῶν, καὶ ὅπου ἐπὶ τὴν ἀκαδημίαν τῆς Στουτγάρδης (Stuttgart) ἐδόθη ἰδίως εἰς τὰς διοικητικὰς σπουδὰς. Δώδεκα δὲ ὅπου ἐκυριεύθη μετὰ μεγίστου ἐνθουσιασμοῦ ἀπὸ τὴν σπουδὴν τῆς φυσικῆς ἰστορίας τοῦ Βουρβῶνος (Buffon) τὴν ὁποίαν ἀνεγίνωσκον ἀδιακρίτως, ἀντιγράφων συγχρόνως τὰς ἰχνογραφίας τῆς.

Ἡ ἔλλειψις χρηματικῆς περιουσίας τὸν ἐμπόδισε τοῦ ν' ἀποβλέψῃ εἰς τὰς διοικητικὰς τῆς Βυρτεμβέργης ὑπηρεσίας, ὅπου ἐδύνατο νὰ ἐλπίσῃ ὑψηλὴν τινα προσασίαν, ἠναγκάσθη λοιπὸν νὰ παραιτήσῃ τὴν Στουτγάρδην πρὶν ἢ φέρῃ τὰς σπουδὰς του εἰς

που, ἡ οὐσία αὐτῆ τῶν ὀστέων, καὶ ἐπι μᾶλλον τὰ κρέατα καὶ τὰ ἀπαλώτερα τοῦ σώματος μέρη εὐρίσκονται συσσωματωμένα μετὰ τὸν λίθον, ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ σκελετὸς οὗτος εἶναι ἐκ τῶν σπανιωτέρων λειψάνων, τὰ ὅποια ἔχομεν ἐκ τῆς ἐπαράτου ταύτης γενεᾶς, ἧτις κατεβυθίσθη εἰς τὰ ὕδατα.»

Ἡ ὑποθετικὴ αὕτη ἰδέα ἔπρεπε νὰ ἐκλείψῃ ἔμπροσθεν τοῦ ὀξυδερκοῦς τοῦ Κιουβιέρ πνεύματος. Ὁ σοφὸς οὗτος ἔκρινε κατὰ τὸ σχετικὸν μέγεθος τῶν ὀστέων, καὶ ὁ ὑπολαμβανόμενος ὡς ἀπολιθωμένος ἄνθρωπος δὲν ἦτον ἄλλο τι εἰμὴ ποτάμιος σαλαμάνδρα ἀναστήματος γιγαντιαίου καὶ γενεᾶς ἀγνώστου.

Διὰ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν γνώμην του αὐτὴν ὁ Κιουβιέρ ἐχάραξε τὸν σκελετὸν τῆς σαλαμάνδρας, καὶ τῆς πράξεως αὐτῆς τὸ ἀποτέλεσμα ἐδικαίωσε τὰς προβήσεις του πασιφανῶς. Κατὰ 1811 ἔλαθε τὴν ἀδειαν τοῦ ν' ἀνασκάψῃ ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ περιέχοντος τὸν ἀρχαῖον αὐτὸν μάρτυρα τοῦ κατακλεισμοῦ. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐγένετο ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν διακεκριμένων σοφῶν. Εἶχον ὑπ' ὄψιν τὴν ἰχθυογραφίαν τοῦ σκελετοῦ τῆς γηίνου σαλαμάνδρας, καὶ καθ' ὅσον ὁ λίθος ἀνεσκάπτετο διὰ τοῦ ἐργαλείου ἀνεφαίνοντο ἐστὶ τινὰ, τὰ ὅποια ἐπαρουσίαζον ἤδη ἢ ἰχθυογραφία.

Μετὰ τοιοῦτον παράδοξον μνημονικὸν ἦτον ἀπὸ τὴν φύσιν προικισμένος ὁ Κιουβιέρ, ὡς αἱ πλέον ζηραὶ ὀνομασθεῖσαι, κατὰ λόγους ἡγεμόνων καὶ ἄλλων ἀνδρῶν, οἵτινες ὑπ' ὑπομονὴν τίτλον ἐδιώκον τὰ διάφορα τοῦ κόσμου μέρη, ἀφοῦ ἐτίθεντο ἀπᾶς εἰς τὴν κεφαλὴν του, ἦτον ἀδύνατον πλέον νὰ ἐξαλειφθῶσιν. Εἰργά-

ζετο ἀνευδρότως, ἀνεγίνωσκε καὶ ἔγραφε καὶ ἐντὸς τῆς ἀμάξης του αὐτῆς, πρᾶγμα διὰ τὸ ὅποιον δὲν θέλει τις ἐκπλαγῆ βεβαίως, ὁπότεν μάθη ὅτι αἱ ὑποθέσεις, αἵτινες ἐτίθεντο ὑπ' ὄψιν του εἰς τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας κατ' ἔτος ἀνέβαινον ἐνίοτε καὶ μέχρι τῶν δέκα χιλιάδων.

Εἰς τὰς ἐπισήμους συνελύσεις ἐφαίνετο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προαπτησχολημένος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπρόσεκτος ὀλίγον· συνέβαινε πολλάκις, ὡς προεδρεύων εἰς τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας ἀνεγίνωσκε σύγγραμμα τι πάντῃ ξένον ὡς πρὸς τὰς συζητουμένας τὴν ὥραν ἐκείνην ὑποθέσεις. Δὲν ὠμίλει εἰμὴ ὁ τελευταῖος πάντοτε, ἀλλὰ πολλάκις διαρκούσης τῆς συνεδριάσεως ἔγραφε τὴν διάταξιν, ἧτις ἐμελλε νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς συζητήσεως. Εἰς τὰς ἰδιαιτέρας συναναρροφὰς εἶχεν εἰς τὴν συμπεριφορὰν του ἀπλότητά τινα, ἧτις προσετίθετο νέον θέλημα εἰς τὴν ποικίλην καὶ ὠραίαν αὐτοῦ συνομιλίαν, ὅπου ἀνεπτύσσετο ἐν πνεύμα ἀληθῶς εὐρύχωρον.

Ὅπότεν ἠσθάνθη τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ἐπαράτου χολέρας, ἧτις ἐμελλε νὰ τὸν ἀφαιρήσῃ, ἐνόησεν ἀμέσως ὅτι αἱ ἡμέραι του ἐτελείωναν πλέον· ἐξέφρασε λύπην νῦνα δι' ὅτι δὲν ἐδυνάθη νὰ φέρῃ εἰς πέρας ἕως τότε τὰς ὁποίας εἶχεν ἀρχίσει ἐργασίας. Ἀλλὰ παραδοθεὶς μετ' ὀλίγον εἰς τοῦ θεοῦ τὴν θέλησιν, διέβησε τὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν συγγραμμάτων του καὶ ἀπέθανε τὴν ἐπιούσαν 13 Μαΐου 1832.

(10.)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ.

Ἐπειδὴ ἔχομεν σκοπὸν νὰ πραγματευθῶμεν εἰς τοὺς ἀκολουθοῦσας ἀριθμοὺς τῆς Ἀνθολογίας περὶ κωφαλάων, καὶ τῆς

ἀνατροφῆς, τὴν ὁποίαν λαμβάνουσι, καθὼς καὶ οἱ τυφλοὶ, ἐκρίναμεν περιεργον νὰ ἐκδώσωμεν ἐνταῦθα τὸ ποσὸν τῶν ἀνθρώπων τούτων, καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Τόποι.	Πληθυσμὸς.	κωφά.λ.
Γαλλία	32,000,000	20,800
Ἀγγλία	21,000,000	13,650
Ἰσπανία	11,000,000	7,150
Πορτογαλλία	3,000,000	1,950
Ἰταλία	20,000,000	13,000
Ἑλβετία	2,000,000	4,000
Γερμανία	41,223,000	31,657
Οὐγγαρία	9,444,000	6,139
Ὀλλανδοβελγία ...	6,000,000	3,900
Δανία	1,800,000	1,260
Σουαδο-νορβεγία.	3,800,000	2,470
Πολωνία	5,700,000	2,405
Ῥωσσία εὐρωπαϊκὴ	44,118,000	28,667

Γενικῶς εἰς κωφαλάος εὐρίσκεται μεταξύ 1539 κωφῶν εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἀγγλίαν, Ἰσπανίαν, Πορτογαλίαν, Ἰταλίαν, Οὐγγαρίαν, Ὀλλανδοβελγίαν, Σουαδο-νορβεγίαν, Πολωνίαν, καὶ Ῥωσσίαν. μεταξύ 1420 εἰς τὴν Δανίαν, μεταξύ 1397 εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ μεταξύ 500 εἰς τὴν Ἑλβετίαν.

Εὐρίσκονται δὲ 28 σχολεῖα κωφαλάων εἰς τὴν Γερμανίαν, 26 εἰς τὴν Γαλλίαν, 11 εἰς τὴν Ἀγγλίαν, 5 εἰς τὴν Ἑλβετίαν, καὶ μόλις ἐν ἡδύο εἰς τὰς ἄλλας χώρας, 2 δὲ εἰς τὴν Ῥωσσίαν διὰ 28,000 κωφαλάους. (2.)

ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ.

Τὸ ἀλατωρυχεῖον τῆς Βιλίσκας.

Τὸ ἄλας, τὸ ὅποιον μεταχειρίζομεθα εἰς τὰς μολυβδαίνας χρεῖας, ἐξάγεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης,

τὸ ὅποιον ἐξαπλοῦσιν εἰς ἐκτεταμένας καὶ ὀλιγοβαθεῖς δεξαμενάς, ὅπου ἐξατμιζόμενον ἀφίνει τὸ ἄλας εἰς τῆς γῆς τὴν ἐπιφάνειαν. Εἰς τοὺς βορείους ὅμως τύπους ἐπειδὴ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου δὲν εἶναι ἀρκετὴ, κατασκευάζουσι μεγάλα στανιδώματα 10 ὡς 12 μέτρων ὕψους, 5 ὡς 6 πλάτους καὶ 3 ὡς 400 μᾶκρους, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῶν σχηματίζοντες ἐμβαδὸν παρελληλεπίπεδον ἐκτεθειμένον πρὸς τὸν ἄνεμον, ὅστις ἐκεῖ ἐπικρατεῖ, γερμίζουσιν αὐτὸ μετὰ φρυγάνων, καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ χύνουσι τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ, ὅτε ἐξατμιζέται εὐκολώτερον, καθότι διαίρεται εἰς πολλὰ μέρη.

Ἄλλ' εὐρίσκονται εἰς πολλοὺς τόπους μεσογείους, καθὼς εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ λίμναι ὀλοκλήροι, εἰς τὰς ἀκρας τῶν ὁποίων ἐπιπολάζουσι μεγάλοι ὄγκοι καθαρωτάτου ἁλατος, καθὼς οἱ πάγοι εἰς τοὺς ποταμοὺς τὸν χειμῶνα. Ἐκεῖ ὑπάρχουσιν οἱ Ἀφρικανοὶ διὰ νὰ κόψωσι μετὰ πέλεκεις καὶ ἀξίνες τὸ ἄλας, καὶ νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸ εἰς μακρὰ διαστήματα.

Εὐρίσκονται δὲ καὶ βρύσεις ἀλμυραὶ, καθὼς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ βράζουσιν εἰς μεγάλα κακκάθια, ἕως ὅτου μείνῃ εἰς τὸν πάτον τὸ ἄλας, ἀφοῦ ἐξατμισθῇ ὅλον τὸ ὑγρὸν.

Ἀλλὰ τὸ ἄλας εὐρίσκεται καὶ στερεὸν ἐκ φύσεως εἰς διαφόρους τόπους, καθὼς τὴν Μολδαβίαν καὶ τὴν Βλαχίαν κατ' ἐξοχὴν δὲ θαυμάζεται τὸ βαθύτατον καὶ ἀνεξάντλητον ἄλας μεταλείον κείμενον πλησίον τῆς Βιλίσκας πόλεως τῆς Πολωνίας ἐπειδὴ ἀπὸ τὰ 1251 ἐξάγονται ἐκεῖθεν κατ' ἔτος ὡς 100,000 καντάρια ἁλατος, καὶ ὅμως εἰσέτι δὲν ἐφάνη ὡς

ποῦ προχωρεῖ κατὰ βάθος ἡ τεράστιος αὐτὴ ποσότης τοῦ ἄλατος.

Τὸ προκείμενον μεταλλεῖον; τοῦ ὁποίου τὸ ἐσωτερικὸν παριστάνεται διὰ τῆς ἐπισυναπτομένης εἰκόνας, ἔχει τέσσαρα πατώματα 900 ποδῶν τὸ βάθος καὶ τριῶν λευγῶν περίπου τὸ μᾶκρος καὶ πλάτος· ὁ τόπος εἶναι τόσον στερεός, ὥστε ἐσχλημάτισαν εἰς τὰς πλευράς τοῦ φοβεροῦ τούτου χάσματος διαφόρους οἰκοδομὰς καὶ θαλάμους, τῶν ὁποίων οἱ τοῖχοι καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ὅλα εἶναι καθαρὸν ἄλας. Τὸ πρῶτον πάτωμα π. χ. κείμενον 200 πόδας ὑποκάτω τῆς γῆς ἔχει τρία παρεκκλήσια, ὅπου ἐκτελεῖται ἡ λειτουργία τὰς κυριακὰς καὶ λοιπὰς ἑορτασίμους ἡμέρας, καὶ τῶν ὁποίων τὰ ἀγάλματα, τὰ θυσιαστήρια καὶ αἱ λυχνίαι εἴτε πολυέλαιοι, εἶναι ὁμοίως ἀπὸ αὐτοφύεζ ἄλας. Ἐκεῖ εὐρίσκειται καὶ τὸ γραφεῖον τοῦ ἐπιστάτου τῆς ἀλυκῆς, ὅπου καὶ θρανία καὶ τραπέζια ἐλαξεύθησαν ἀπὸ ἄλας. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐργάται ἐσκαψαν εἰς διάφορα μέρη δωμάτια μικρὰ, ὅπου φυλάττουσι τὰ ἐργαλεῖά των· καὶ αὐτοὶ μὲν ἐκβαίνουσι πάντοτε τὸ ἐσπέρας εἰς τὴν γῆν, οἱ ἵπποι ὅμως, ἀφοῦ καταβῶσιν ἀπαξ, μένουσιν ἐκεῖ, ἕως οὗ κατατήσωσιν ἄχρηστοι· τοὺς μεταχειρίζονται δὲ εἰς τὸ νὰ μεταφέρωσι τὸ ἄλας, ἢ νὰ γυρίζωσι τοὺς τροχοὺς τῆς μηχανῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἀναβαίνουσι καὶ καταβαίνουσι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἐν εἰς ἄλλο πάτωμα. Οἱ γαυλοὶ τῶν ζώων τούτων εἶναι ἐσκαμμένοι εἰς τὸ ἄλας, παρετηρήθη δὲ ὅτι κινδυνεύουσιν αὐτὰ πάντοτε κατὰ τὰ ὀμμάτια καὶ τυφλοῦνται μάλιστα παράκαιρα διὰ τὸ λαμπρὸν ἴσως τοῦ ἄλατος χρώμα, ἴσως δὲ καὶ διὰ τὴν δριμύτητα γενικῶς

δὲ ὁ ἀπὸ εἰναίξη ρός, εἰς τὸ τόσον βάθος.

Εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦτο καὶ ἀχανές ἄντρον ἐργάζονται ὡς 1200 ἄνθρωποι, χωρίζοντες οἱ πλείυτεροι τὸ ἄλας μὲ τὴν πυρόκονιν ἢ σχίζοντες μὲ σφῆνας καὶ διάφορα ἐργαλεῖα ἄλλα. Τὸ καθαρῶτατον ἄλας ἐξάγεται ἐκεῖθεν εἰς σχῆμα κυλίνδρων τριῶν ποδῶν μῆκους καὶ 2 1/2 διαμέτρου· τὸ δὲ ὑπόλοιπον στειβάζεται εἰς μικρὰ καδδία. (2.)

ΓΕΩΡΓΙΑ.

Περὶ ἐρυσίθης.

Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι τὸ σιτάριον βλάπτεται πολὺ ἀπὸ τὴν λεγομένην ἐρυσίθην. Ἡ ἀρβύστια αὐτὴ ἀφανίζει τὰ ἀλευρώδη μέρη τοῦ σιταρίου καὶ βρωμίζει τοὺς ὑγιεῖς κόκκους μὲ μελανὸν κονιορτὸν, τὸ ὁποῖον τοῦτο ὀλιγοστεύει πολὺ τὴν τιμὴν. Εἶναι δὲ περισσύτερον μάλιστα ἐπιφοβός, ὅταν τοιοῦτο σιτάριον μεταχειρίζομεθα ὡς σπῆρον.

Εἰς τὴν Εὐρώπην προλαμβάνουσι τὸ κακὸν τοῦτο μὲ διαφόρους τρόπους· εὐχαρίστησε δὲ κατ' ἐξοχὴν ἡ ἄσθετος, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναλυμένην βρέχουσι τὸν σπῆρον· ἀλλὰ καὶ τότε πάλιν ἀπαντῶνται ἐκ διαλειμμάτων ἐρυσιθιωμένα στάχυα. Περίφημος ἀγρονόμος ὁ Δομβάλ πρόβαλεν ἄλλον τρόπον ἀποδειγμένον πολὺ ἀσφαλέστερον ἀπὸ τὴν πείραν· συνίσταται δὲ εἰς μίαν λίτραν καὶ τέταρτον σόδας θεικῆς (ἄλατος, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται εἰς ὅλα τὰ φαρμακωπώλεϊα) καὶ τέσσαρας λίτρας ἀσβέσου διὰ 8 κοιλὰ σπῆρον.

Ἄλλοι μεταχειρίζονται τὸν θεικὸν χαλκὸν ἢ τὴν λεγομένην ἀλογόπετραν μίαν

καὶ ἡμίσειαν δραχμὴν καὶ μαγειρικὸν ἄλας μίαν οὐγγίαν εἰς μίαν λίτραν ὕδατος διὰ ἐν κοιλὸν σπῆρον. Τὰ εἰρημένα εἶδη πρέπει νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς καθδῖον καὶ νὰ μείνωσιν ἐκεῖ 24 ὥρας. Ἡ λεγομένη καρραμπόγια ἢ θεικὸς σίδηρος καίει διόλου τὸ σιτάριον. (3.)

Περὶ τῆς μετεωρολογικῆς ἐπιβροχῆς εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου.

Ὁ χυμικὸς Ροβικέτης καθυπέβαλεν ἐσχάτως εἰς τὴν ἀκαδημίαν τῶν Παρισίων, σύγγραμμά τι περὶ τῶν μετεωρολογικῶν ἐπιβροχῶν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου. Τεμμάχια τινὰ τοῦ συγγράμματος, τούτου καταχωροῦμεν ἐνταῦθα διὰ νὰ γνωρίσωσιν οἱ ἀναγνώσται μας, πόσην ἐπιβροχὴν ἔχει εἰς τὴν ποιότητα καὶ τὴν εὐτυχίαν τῶν οἴνων τοῦ αἰθέρος ἢ θερμοκρασία ἐν καιρῷ τῆς καλλιέργειας τῆς ἀμπέλου.

Ἄν ζητήσωμεν, λέγει ὁ Ροβικέτης, ποῖα εἶναι τὰ ἐπηρεάσαντα τὴν ποιότητα τῶν οἴνων μετεωρολογικὰ στοιχεῖα, βλέπομεν, πρῶτον ὅτι ἡ μεσαία θερμοκρασία τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς διαρκεῖ ἡ καλλιέργεια ἔχει ἐπιβροχὴν ἀλάνθασον. Ἡ θερμοκρασία αὕτη φθάσασα εἰς τὸν 17 βαθμὸν τὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον ἔδωσε τὸν πνευματωδέστερον οἶνον, ἦτον δεκατεσσάρων μόνον βαθμῶν κατὰ τὸ 1833 ἔτος, τοῦ ὁποίου τὸ πρῶτον ἦτον μετριωτάτης ποιότητος.

Ἐν θερμῶν ἔαρ βοηθεῖ φυσικῶς τῆς ἀμπέλου τὴν βλάστησιν. Κατὰ τὰ 1833 τοῦ ἔτους ἡ θερμοκρασία δὲν ἔφθασε μέχρι τῶν 17 καὶ ἡμίσεως βαθμῶν. Ἐκτὸς τοῦ ἔτους τούτου, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ὅπως διόλου δυσυχές, ὅλα τὰ ἔτη

ἔλαβον, κατὰ τὸ ἔαρ αὐτῶν θερμοκρασίας ὀλίγον διαφερούσας μεταξύ των καὶ προσεγγίζουσας πρὸς τὸν 20 βαθμὸν. Τὸ θερμότερον ὅμως ἔαρ δὲν φέρει τὸν οἶνον τὸν πνευματωδέστερον, καθότι ἐκτὸς μιᾶς συνεχοῦς κατὰ τὴν ἀνάπτυσιν τῆς ἀμπέλου θερμότητος πρέπει προσέτι διὰ τὴν ἐντελῆ ὀρίμασιν τῆς σαφυλῆς, ὥστε τοῦ φθινοπώρου αἱ ἀρχαὶ νὰ ἴναι συνοδευμέναι μὲ γλυκεῖαν θερμοκρασίαν. Καὶ τῷ ὄντι παρατηρεῖται ὅτι ὁ Σεπτέμβριος τῶν 1834 εἶχε 17 βαθμῶν θερμοκρασίαν, ἐνῶ κατὰ τὰ 1833 τὸ ἔτος αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἔφερεν, ὡς προείπομεν δυσυχίαν εἰς τὸ προῖον τοῦ οἴνου, ἢ θερμότητος τῶν πρώτων τοῦ φθινοπώρου ἡμερῶν δὲν ὑπερέβη τὸν 11 καὶ ἡμισυ βαθμῶν.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ποιότητα τῶν οἴνων, ἢ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς καλλιέργειας πίπτουσα βροχὴ δὲν ἔχει φαίνεται ἐπισθητὴν ἐπιβροχὴν, ἀλλὰ δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ ὡς πρὸς τὴν ποσότητα. Ἡ καλλιέργεια ἢ λαβοῦσα ὀλιγώτερον ὕδωρ ἔδωκεν οἶνον περισσύτερον, παρ' ὅτι ἡ ἐκτεθεῖσα εἰς ἀρβωνώτερας βροχάς.

Ἄνερευθὼν τις τὴν ἐπιβροχὴν τῆς διανομῆς τῶν βροχῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς καλλιέργειας, εὐρίσκει ὅτι ἡ συμβᾶσα πρὸ τῆς βλαστῆσεως τῆς ἀμπέλου βροχὴ, ἦτον ὀλιγωτέρα κατὰ τοὺς εὐτυχεῖς χρόνους, παρ' ὅτι κατ' ἐκείνους, οἵτινες ἔδωσαν προῖοντα δυσυχῆ ἢ μέτρια· προσέτι δὲ ὅτι οἱ χρόνοι, οἵτινες παρουσιάζουσι τὰς πλησίον τοῦ τρύχου ἐποχὰς ὀλιγώτερον βροχέρας φέρουσι τοὺς πνευματωδέστερους καὶ ἀδολοτέρους οἴνους.

Ἡ ἐπικρατοῦσα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς καλλιέργειας τῆς ἀμπέλου θερμοκρα-

σία εξαρτάται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ ἕαρος. Τὸ εὐτυχές εἰσόδημα τοῦ οἴνου ἐπακολούθη πάντοτε τὸ θερμὸν ἕαρ. Εἰς τὴν Γαλλικὴν ἐπαρχίαν Alsace διὰ τὰ ἴσως ἐν ἔτος εὐτυχές ὡς πρὸς τὸ προῖον τοῦ οἴνου, πρέπει τοῦ ἕαρος ἡ θερμοκρασία νὰ ὑψουται 2 ἢ 3 βαθμοὺς ὑπεράνω τῆς μεσαίας, τὴν ὁποίαν προσδιορίζουσι συνήθως ὀλίγον τι ὑπεράνω τῶν 17 βαθμῶν. Εἰς ἐν κλίμα, ὅπου ἡ ἀμπέλος ὑπόκειται εἰς τοιαύτας περιστάσεις, εἶναι φανερόν ὅτι ἡ καλλιέργεια αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ἴσως πολλά ἐπιωφελέῃ.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Alsace, ἡ μεσαία θερμοκρασία κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς καλλιέργειας πρέπει νὰ φθάσῃ ὑπεράνω τῶν 16 βαθμῶν διὰ νὰ ἴσως ὁ οἶνος καλῆς ὁπωσοῦν ποιότητος. Κατὰ τὰ 1833 ὅπου ἡ θερμοκρασία δὲν ἔφθασε μέχρι τοῦ 15 βαθμοῦ, ὁ οἶνος ἦτον ποιότητος κακίης. Εἰς τὰ μέρη, ὅπου ἡ θερμοκρασία αὕτη οὐδ' ἔως τὸν βαθμὸν αὐτὸν δύναται νὰ φθάσῃ, ὁ οἶνος δὲν δύναται νὰ ἴσως εἰμὴ χειρότερας ἀκρότητος ποιότητος. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τὸν νομὸν τῆς Σένας (Seine ἐπαρχία τῶν Παρισίων) ὅπου μὲν ὅλον ὅτι ἡ ἐνιαύσιος μεσαία θερμοκρασία εἶναι ἀνωτέρα, τὸ κλίμα δὲν συγχωρεῖ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς καλλιέργειας τῆς ἀμπέλου εἰμὴ 14 βαθμῶν θερμότητα. Μετὰ τοιαύτην θερμοκρασίαν εἶναι ἀναντιρρήτως ἀδύνατον νὰ προκύψωσιν οἶνοι καλῆς ὁπωσοῦν ποιότητος· καὶ ἂν ἤθελεν ὑποθέσει τις ὅτι εἰς τοὺς εὐτυχεστέρους χρόνους, ἡ θερμοκρασία αὕτη ἤθελεν ὑψωθῆ μέγιστον τῶν 15 ἢ 16 βαθμῶν, ὁ οἶνος δὲν θέλει εἶσθαι ἀκόμη εἰμὴ πολλὰ μέτριος, καὶ παρ-

ὅμοιος μὲ τὸν γεννώμενον περὶ τὰς ὄχθας τοῦ Ρίνου κατὰ τοὺς δυσωχεστέρους χρόνους. Ἐκ τούτων λοιπὸν πάντων ἐξάγεται ὅτι ὅπου εἰς δύο τύπους ἡ ἐνιαύσιος μεσαία θερμοτῆς ἤθελεν εἶσθαι ἡ αὐτὴ, ἀλλ' εἰς τρόπον, ὥστε εἰς τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν ἡ θερμοτῆς ἤθελεν εἶσθαι ἐπίσης σχεδὸν διαναμημένη καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, χωρὶς μεγάλα ψύχη ἢ μεγάλα θερμότητες νὰ γίνωνται, ἐνῶ εἰς τὸν ἕτερον ἡ θερμοτῆς ἤθελεν ἀναβαίνει πολλὰ ὑψηλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς καλλιέργειας τῆς ἀμπέλου, εἰς τὸν τελευταῖον τούτου θέλει γίνεσθαι οἶνος καλὸς, ἐνῶ εἰς τὸν πρῶτον ὁ οἶνος θέλει εἶσθαι ποῖότητος μετρίου.

(10.)

BIOMHXANIA.

Εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους αἱ διαφοροὶ χειρουργαίαι, πρὶν γένωσιν ἐπαγγέλματα, ἦσαν εὐάρεστος ἐνασχόλησις καὶ διατριβὴ τοῦ καιροῦ. Οἱ ἐνδοξότατοι ἄνθρωποι τὰς ἐτίμων. Εἰς τὴν Ὀμηρον βλέπομεν τὰς θεὰς καὶ βασιλίσσας ὅτι ἐνήθον. Ὁ Αὐγούστου ἐξόρει πάντοτε ἐνδύματα κατασκευασμένα ἀπὸ τὴν γυναικὰ καὶ τὰς θυγατέρας του. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τὰ δύσκολα ἔργα ἀρέθησαν εἰς τοὺς δούλους· ὅθεν ὁ ἀριθμὸς τῶν δούλων αὐξανόμενος σύστησε κατ' ὀλίγον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ῥώμην τὴν ἀληθινὴν βιομηχανίαν. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἦσαν ποτε τεχνῶν ἐργαστήρια. Ὁ Νικίας εἶχε πολλὰ ἀνδράποδα γνωρίζοντα διαφόρους τέγνας, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐκέρδαινε μεγάλας χρημάτων ποσότητας. Ὁ Κράσσοι εἶχε πεντακοσίους κτίστας καὶ τέκτονας, τοὺς ὁποίους ἐδίδο μετ' ἡμερομισθίον. Τοὺς δούλους τούτους ἀγορά-

ζον πολλάκις ἐπὶ δημοπρασίας, ἡ τοὺς ἀντάλλαττον μὲ ἄλλα πράγματα. Ἐνίοτε δύο μάγειροι προσφέροντο διὰ ἕνα βιβλιοθηκῆριον, ἄλλοτε δύο βιβλιοθηκῆριοι παρεχωρῶντο ἀπὸ τοὺς γαστριμάργους πλουσίους διὰ ἕνα καλὸν μάγειρον.

Συχνάκις ἐδίδο τὸς τεχνίτας λαμβάνοντες ὡς ἀντίτιμον ζῶα φορτηγὰ, σκευὴ καὶ χωράφια· ἔπειτα ἔβαλλον εἰς τοὺς λαιμοὺς αὐτῶν, καθὼς εἰς τοὺς σκύλους, λαιμογύρους, ὅπου ἦσαν γραμμῆνα τὸ ὄνομα, τὰ προτερήματα τοῦ πωλουμένου τεχνίτου καὶ τοῦ κυρίου ἢ κατοικίας. Ἀλλ' ἡ χαμερπὴς αὕτη κατάστασις ἔπρεπε ποτὲ νὰ ἐκλείψῃ. Ὅθεν περὶ τὰ ἔσχατα τῆς Ῥωμαϊκῆς αυτοκρατορίας ἡ βιομηχανία προώδευσε πολλά. Ἐπειδὴ συνεργήσαντες εἰς ἐταιρείας οἱ τεχνίται Collegia artificum ἐτίμησαν τὰ διάφορα αὐτῶν ἐπαγγέλματα ἐξευτελισμένα ὡς τότε. Ἡ τέχνη δὲν ἦτο πλέον διὰ τοὺς δούλους, ἀλλ' ἕκαστος ἐλεύθερος ἐδίδοτο εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ οἱ εὐπατρίδαι δὲν ἐξέπυπτον τῆς τιμῆς των, καθὼς τὸ ἐκήρυττε πρότερον ὁ Φλαμινιακὸς νόμος. Ἐπὶ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου κατώρρωσαν νὰ μιμηθῶσιν εἰς τὴν Ῥώμην τὰ πολυτελῆ τῆς Λιβύππου καὶ τῶν Ἰνδιῶν ὑφάσματα. Ἀλλὰ μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν βαρβάρων ἀνεχρητίστη πάλιν ἡ πρὸς τὸ κρεῖττον αὕτη ῥοπή. Μόνον τότε εἰς τὰ μοναστήρια καὶ αἱ γυναῖκες κατεγίνοντο εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ταπήτων καὶ πολυτίμων ὑφασμάτων προωρισμένων νὰ σολίζωσι τοὺς νοούς. Τέλος κατὰ τὸν δωδέκατον αἰῶνα ἡ βιομηχανία ἀνέλαθε, ἐπειδὴ συστήθησαν παντοῦ τεχνουργεῖα μάλιστα δεῖς εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ὀλλανδίαν, τὴν Γαλ-

λίαν καὶ τὴν Γερμανίαν. Οἱ τεχνίται δὲν περιωρίσθησαν πλέον, καθὼς ἄλλοτε, εἰς τοὺς ἀπλοῦς τρόπους, ἀλλ' ἐζήτησαν νέας μεθόδους, καὶ ἀπὸ μεταβολῆς εἰς μεταβολὴν ἔφθασεν ἡ τέχνη τὴν σήμερον εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης καὶ τελειότητος, ὅπου τὴν ἔφερον ἡ ἐπιστήμη καὶ εἰς ἄλλους βέβαια τύπους, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. (3.)

Συνέχεια τῆς κατασκευῆς τοῦ σάκχαρος.

Πρὶν ἐκθλιψῶμεν τὸν χυμὸν τῆς ρίζης τοῦ σέυτλου εἶναι ἀνάγκη, ὡς εἶπαμεν, νὰ διαιρέσωμεν αὐτὸν εἰς πολλὰ μικρὰ μέρη μὲ τὸν τρύπτιν. Ἀλλ' ὁ τρόπος οὗτος δὲν ἀρκεῖ· ἐπειδὴ δὲν ἀνοίγονται ὅλαι αἱ τρύπαι, εἰς τὰς ὁποίας εὐρίσκειται ὁ χυμὸς· διὰ τοῦτο ὁ γεωργὸς καὶ βιομηχανικὸς Δομδάλης συμβούλευσε πρὸ τινῶν ἐτῶν ἄλλην μεθόδον πολὺ ἀρμολιωτέραν, τὴν ὁποίαν ἤδη μεταχειρίζονται εἰς πολλὰ σακχαροποιεῖα.

Ὀλίγα κακκάβια διατίθενται κυκλωειδῶς τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου, ὥστε τὸ ὑγρὸν, τὸ ὅποιον περιέχουσι νὰ χύνηται εὐκόλως ἀπὸ τὸ πρῶτον εἰς τὸ δεύτερον, ἀπὸ τὸ δεύτερον εἰς τὸ τρίτον, καὶ καθεξῆς ὁμοίως. Αἱ ρίζαι τῶν σέυτλων κομμέναι εἰς λεπτὰ φελία βάλλονται εἰς τὸ πρῶτον κακκάβιον μὲ ζεστὸν ὕδωρ, ἡ σακχαρική ὕλη ἐκβαίνει μετὰ τινὰ καιρὸν καὶ διαλύεται εἰς αὐτὸ, ὥστε ἂν ἡ ποσότης τοῦ ὕδατος καὶ ἡ ποσότης τῶν σέυτλων ἦσαν ὅμοιαι 100 λιτρῶν π. χ. τὸ ὕδωρ θέλει περιέχει 4/100 μόνον σάκχαρος. Ἀφοῦ μείνη δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας τὸ ὕδωρ ἐκεῖ, κατὰ τὴν κατάστασιν τῆς θερμοκρασίας, μεταφέρεται εἰς τὸ δεύτερον κακκάβιον, τὸ ὅποιον εἶναι

ἤδη σχεδὸν γεμάτον ἀπὸ στυτλα· τὸ σάκχαρ τούτων διαλύεται καθὼς τῶν ἄλλων, ὥστε εἰς 100 μέρη ὕδατος εὐρίσκονται ἴσως τότε 6 σάκχαρος τοῦλάχιστον· ἀλλ' εἰς τὸ τρίτον ἢ ἀναλογία αὐξάνει ὡς τὰ 7/100, εἰς τὸ τέταρτον ὡς τὰ 7 1/2, εἰς δὲ τὸ πέμπτον ὡς τὰ 7 3/4 καὶ 8 0/0. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λαμβάνομεν ὕλην τὴν περιεχομένην εἰς τὰ στυτλα σακχαρικήν ὕλην δηλ. τὰ 8 0/0. Τὸ ὕδωρ δὲν πρέπει νὰ ἔχη πλεῖστον 75 βαθμῶν θερμότητα.

Τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἐργασίας δὲν διαφέρει· ἀλλὰ μόνον ἄσβεστος πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν ὀλιγοτέραν.

Διὰ νὰ καθαρῶσιν ἔπειτα τὸ μελιτώδες σάκχαρ, τὸ ὁποῖον ἐκβαλον, τὸ ἀναλύουσιν εἰς τὸ ὕδωρ· τότε ὅλαι αἱ ἀκάθαρτοι εἴτε ξένοι ὕλοι κατακθίνονται· μένει δὲ τὸ συρόπιον καθαρὸν καὶ διαφανές, κατὰ τὸ μᾶλλον ὅμως καὶ ἦττον κιτρινισμένον. Τὸ συρόπιον τοῦτο φέρουσιν ὑστερον εἰς κακκάβια μὲ διπλοῦν πάτον, τὰ ὅποια ζεσταίνονται μὲ τὸν ἀτμὸν τοῦ ὕδατος. Ὄταν τὸ ὑγρὸν ἀρχίξῃ νὰ βράξῃ, ῥίπτουσιν εἰς αὐτὸ αἶμα βυδινὸν καὶ ἐν τέταρτον περίπου μέρος κοκκαλικοῦ ἀποκαύματος, τὰ ὅποια σύρουσιν ὅλας τὰς ἀκαθαρσίας, καθὼς τὸ λεύκωμα τοῦ ὡοῦ. Μετὰ ταῦτα διηθοῦσι, περῶσι δηλ. τὸ ὑγρὸν ἀπὸ μάλινα ὑφάσματα, ὅθεν ἐκβαίνει ἀχρωμάτιστον· δὲν μένει πλέον παρὰ τὸ νὰ πυκνωθῇ ἐκ νέου ἐπάνω τοῦ πυρὸς, νὰ χυθῇ εἰς τὰ κρυταλωτήρια, τὰ ὅποια ἀνοίγονται μετὰ 15 ἡμέρας διὰ νὰ πέσῃ τὸ ἀκρυστάλωτον μέρος τοῦ ὑγροῦ. Ἀλλ' εἰς τὴν ἐπιφανῆσαν τοῦ κρυταλωμένου σάκχαρος προσκολλάται τὸ μελιτώδες καὶ ἀκάθαρτον· ὅθεν χύνουσιν εἰς τὴν βάσιν τοῦ κε-

φαλίου ἀναλυμένην ἀργίλλον, τῆς ὁποίας ἡ ὑγρασία σύρει εἰς τὰ κάτω τὸ μελιτώδες σάκχαρ, ὥστε ἀφοῦ ὁ τρόπος οὗτος ἐπαναληφθῇ δις καὶ τρίς, τὸ σάκχαρ εὐρίσκεται καθαρὸν καὶ ξηρανθὲν παραδίδεται εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἀλλὰ σακχαρική ὕλη εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς καρπούς, καὶ μάλιστα εἰς τὰ σφύλια καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἄλευρον, διαφέρει δὲ τῆς ἄλλης, καθότι δὲν κρυσταλλοῦται, τοῦλάχιστον μέχρι τοῦδε δὲν κατορθώθῃ ἢ πῆξις αὐτῆ.

Οἱ Γάλλοι ἀνεκάλυψαν ἀπὸ τινων χρωμάτων ὅτι ὁ κόκκος τοῦ ἀλεύρου θεωρούμενος μὲ μικροσκοπίον φαίνεται ὡς μικρὸν σφαιρίδιον, (φούσκα), τοῦ ὁποῖου ἡ μὲν περιφέρεια συνίσταται ἀπὸ ξυλωδῆ ὕλην καὶ σχίζεται μὲ τὸ ζεστὸν ὕδωρ, εἰς δὲ τὸ κέντρον εὐρίσκεται σακχαρώδης οὐσία ὡς ἀναλυμένον κομμίδιον.

Διὰ νὰ λάθωσιν ὅλην αὐτὴν τὴν οὐσίαν οἱ χημικοὶ τῆς Γαλλίας μεταχειρίζονται τὸ θεϊκὸν ὄξύ, δηλ. βάλλουσι τὸ ἄμυλον (νισεζέν) εἰς μέγαν κύλινδρον σιδηροῦν κείμενον ἐπάνω κακκάβιου, ὅπου χύνουσι τὸ θεϊκὸν ὄξύ, καὶ τρυπημένον μὲ πολλὰς τρύπας ὁ ἄξων, ὅστις κινεῖ τὸν κύλινδρον τοῦτον, εἶναι κούφιος (κοῖλος) καὶ ἀπ' αὐτὸν περᾶ ζεστὸν ὕδωρ, τὸ ὁποῖον σύρει τὸ ἄμυλον εἰς τὸ κακκάβιον. Ἡ ἀναλογία τοῦ μίγματος εἶναι 1000 ἄμυλον, 4,000 ὕδωρ καὶ 20 μόνον θεϊκὸν ὄξύ· ἡ θερμότης μένει ἀπὸ 70 ὡς 75 βαθμούς. Μετὰ 8 ἢ 10 ὥρας τὰ 2/3 τοῦ ἄμυλου εὐρίσκονται μεταβεβλημένα εἰς σάκχαρ ἀναλυμένον μὲ κολλώδη τινὰ ὡς κομμιδίου οὐσίαν καὶ τὸ θεϊκὸν ὄξύ. Τὸ ξένον τοῦτο σῶμα ἀφαιρεῖται κατόπιν μὲ τὴν κρητίδα (τεπεσίρι),

τὴν ὁποῖαν ῥίπτουσι τριμμένην εἰς τὸ συρόπιον, ὅθεν προέρχεται εἶδος γύψου, ὅστις κατακαθίζει εἰς τὸ βάθος· τὸ δὲ ἐπιπολάζον ὑγρὸν καθαρὸν καὶ διαφανές, ἀφοῦ πυκνώσωσιν ὅσῳ δυνατὸν μεταχειρίζονται εἰς διαφόρους χρεῖας ὡς συρόπιον. (2.)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

Dania.

Ἡ μητρόπολις τοῦ βασιλείου τούτου Κοπεγχάγη κεῖται εἰς τὴν νῆσον Σελανδίαν, ἣτις χωρίζεται ἀπὸ τὴν Σουηδίαν διὰ τοῦ Σουηδέιου πορθμοῦ. Ὁ λιμὴν αὐτῆς κατ' ἐξοχὴν νήνεμος καὶ εὐρύχωρος δύναται νὰ περιλάβῃ ὡς 500 πλοῖα καὶ ἔχει τὴν εἴσοδον στενωπὴν περικυκλοῦται ἀπὸ πολλὰς λίμνας καὶ εὐρίσκεται ἐπὶ νησιδίου λεγομένου Ἀμάξ. Τὸ νησιδίον τοῦτο εἶναι ὁ χαριέστατος κῆπος, τρόπον τινά, τῆς Κοπεγχάγης, μὲ τὴν ὁποῖαν κοινωνεῖ διὰ 2 γεφυρῶν αὐτόθεν μεταφέρονται καὶ τὰ λαχανικά καὶ τὸ γάλα καὶ τὸ τυρίον εἰς τὴν πόλιν. Τὸ ἥμισυ αὐτοῦ μέρος περιλαμβάνεται εἰς τὰ ὀχυρώματα τῆς πόλεως. Ἐκεῖ εὐρίσκονται τὸ συναλλακτήριον, τὸ νομισματοκοπεῖον, τὸ παλάτιον καὶ ὁ ναύσταθμος, ὅπου φυλάττεται ἀκριβῶς οὐράνιος σφαῖρα ἐξ ποδῶν διαμέτρου, ἔργον τοῦ ἀστρονόμου Τυχοβράε. Ἡ λεγομένη ὁδὸς τῶν Γάλλων, ἣτις διαιρεῖ τὴν πόλιν εἰς παλαιὰν καὶ νέαν ἔχει ἐπέκεινα τῶν 2 χιλιάδων ποδῶν μήκος. Ἡ Κοπεγχάγη περιέχει 4 βασιλικά παλάτια, πολλοὺς ναοὺς, 4 1/2 χιλιάδας οἰκιῶν καὶ 200 δρόμους. Εἰς πολλὰ μέρη αἱ διώρυγες εἶναι τόσοσιν βαθεῖαι, ὥστε πλοῖα φθάνουσιν ἕως ἔμπροσθεν τῶν ἀποθηκῶν. Ὡς ἀξιολογώ-

ταται οἰκοδομαὶ θεωροῦνται ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Πέτρου, τὸ σχολεῖον τοῦ Οὐάλκενδόρφ, τὸ νοσοκομεῖον κτλ. ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν θαυμάζεται τὸ παλάτιον, ὅπου διατρίβει ὁ βασιλεὺς, καὶ διὰ τὴν ἄλλην κομψότητα καὶ διὰ τὴν πολυτέλειαν τοῦ θαλάμου, ὅπου κεῖται ὁ θρόνος. Ἐπαινεῖται δὲ ὁμοίως καὶ τὸ μουσεῖον διὰ τὴν συλλογὴν τῶν εἰκόνων καὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας τὰ ἀντικείμενα. Ἡ πόλις ἔχει πολλὰ ταλασιουργεῖα καὶ διάφορα ἄλλα τεχνικὰ ἐργαστήρια.

Ἡ πόλις Ράνδερ καὶ ἡ Ὄδενσία γέλλουσιν ἔξω χειρίδας, αἱ ὁποῖαι τιμῶνται πολὺ· ἡ δὲ Τανδερὶς φημίζεται διὰ τὰ τρίχαπτα (δαντέλαις).

Διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν βιομηχανίαν ὁ βασιλεὺς σύστησε κατάστημα προωρισμένον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς σχολεῖον τῶν τεχνῶν καὶ ἄστυλον τῆς δυστυχίας. Ἐκεῖ ἀνατρέφονται πλῆθος παιδίων, διὰ νὰ κατασθῶσιν ποτε ὠφέλιμα εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς τὰς τέχνας, καὶ εἰς τὴν ναυτικήν. Ὁ τεχνίτης δύναται ἐκεῖθεν νὰ λάθῃ δυνατοὺς μαθητὰς, δίδων 150 φράγκα εἰς τὸ κατάστημα.

Ἡ Ἐλσενερ εἶναι ἀξιόθεατος ἐπειδὴ εὐρίσκεται εἰς τὸν πορθμὸν, ὅθεν διαπλέουσι κατ' ἔτος ὡς τρεῖς χιλιάδες πλοίων· ἔχει δὲ ὁ πορθμὸς οὗτος μιᾶς λεύγας μόνον πλάτος καὶ παράλια χαριέστατα. Ὅλα τὰ διαπλέοντα πλοῖα ἀποδίδουσιν ἐκεῖ δικαίωμα τὸ λεγόμενον διαγῶγιον ἢ πορθμείον.

Ἡ Ὄδενσέα εἶναι ὁμοίως ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

Ἡ Γιουτλανδία εἴτε παλαιὰ Κιμβρική χερσονήσος εἶναι τὸ ὠραϊότατον μέρος

τῆς Δανίας διὰ τὰ δάση, τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰ λοιπά.

Τὸ φύγος δὲν εἶναι τόσῳ αἰσθηρὸν εἰς τὴν Δανίαν, ὅσον δυνάμεθα νὰ ὑποπτεύσωμεν. Εὐδοκιμοῦσιν ἐκεῖ ἐξαίρετως τὸ γρόμेलι, ὁ ταβάκος, τὸ εὐθροδάνον· εὐρίσκονται δὲ καὶ διάφορα ἔρυκτά. Ἄν καὶ ἔγη μεγάλην ἔκτασιν ἡ Δανία μόλις κατοικεῖται ἀπὸ 1,500,000 ἀνθρώπους διὰ τὴν διπλῆν δεσποτείαν τοῦ βασιλέως πρὸς τοὺς εὐγενεῖς καὶ τῶν εὐγενῶν πρὸς τὸ πλῆθος.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Ὁ δόκτωρ Bajalskry διηγεῖται εἰς τὴν Severnagartehela ξωσικὴν ἐφημερίδα πολλὰ παραδείγματα πολυτεχνίας, τῶν ὁποίων τὰ ἀκόλουθα εὐρήκαμεν μάλιστα περιεργότατα.

Κατὰ τὸ 1775 ὁ Ἰάκωβος Κύριλλος εἶχε 57 παιδιά ζῶντα ἀπὸ μίαν μόνην γυναῖκα, ἥτις ἐγέννησε τετράκις μὲν ἀνὰ τέσσαρα παιδιά, ἐπτάκις δὲ ἀνὰ τρία καὶ δις ἀνὰ δύο.

Ἐπίσημα δὲ ἔγγραφα ἀποδεικνύουσιν ὅτι τὴν 27 Φεβρ. ὁ 1782 Βασιλεὺς τῆς Ρώσσης τις ηλικίας 75 χρόνων εἶχεν 83 τέκνα.

Ὁ Φέδερ ἀπὸ Schia ἔλαβε γυναῖκα, ἥτις ἐγέννησε 63 παιδιά.

Ἡ τοιαύτη πολυτοκία, ἂν καὶ παράδοξος, δὲν εἶναι ὅμως διόλου ἀπίθανος, ἡμεῖς αὐτοὶ γνωρίζομεν οἰκογένειαν, Σμυρναίαν συνισταμένην ἀπὸ 18 παιδιά κτλ.

Ὁ βοτανικὸς κήπος τῆς Κοπενάγη; παρουσιάζει ἀξιοσημείωτον φαινόμενον· εὐρίσκεται ἐν αὐτῷ ἀλόη τις ἔχουσα 18 ποδῶν ὕψος καὶ φέρουσα 22 κλάδους καὶ πλέον τῶν 3,000 ἀνθῶν. Τὰ φύλλα τοῦ παχυλοῦ τούτου φυτοῦ καλύπτουσι 18 ποδῶν περιφέρειαν.

— Κατὰ τὸ 1835 ἔτος ἀπέθανον εἰς τὴν Ρώσσιαν 416 ἑκατονταετῆς ἄνθρωποι· ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν ἀπέθανεν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Πισκάφ· εἶχεν ὑπερβῆ τὰ 135 ἔτη· ὁ ἀρίθμ. τῶν ἑκατονταετῶν τῶν ὑπερβάντων τὰ 110 ἔτη ἀνέβαινε μέχρι τῶν 111. (3.)

